LAUSUNTO

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto; Lakialoite laeiksi sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain ja potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain muuttamisesta LA 42/2019 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa lakialoitteesta laeiksi sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain ja potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain muuttamisesta LA 42/2019 vp. Lakialoitteessa esitetään, että sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettuun lakiin ja potilaan asemasta ja oikeuksista annettuun lakiin lisättäisiin säännökset siitä, että asiakas tai potilas voitaisiin määrätä elektroniseen valvontaan, jos on olemassa välitön vaara, että asiakas tai potilas voi muistisairauden vuoksi saattaa itsensä alttiiksi vakavalle terveyteen tai turvallisuuteen kohdistuvalle vaaralle.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa lausuntonaan, että sosiaali- ja terveysministeriössä valmistellaan parhaillaan potilaan ja asiakkaan itsemääräämisoikeuden vahvistamiseen ja rajoittamiseen liittyvää lainsäädäntöä, missä yhteydessä tarkastellaan myös muun muassa teknologian käyttöä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa sekä teknisten välineiden käyttöä rajoitustoimenpiteenä silloin, kun se on välttämätöntä asiakkaan tai potilaan terveyden tai turvallisuuden varmistamiseksi. Teknologian käyttöä koskevassa sääntelytarpeiden arvioinnissa tullaan huomioimaan myös se, mitä perustuslakivaliokunta on todennut lausunnossaan (PeVL 22/2022 vp.) ja mitä sosiaali- ja terveysvaliokunta on todennut mietinnössään (StVM 12/2022 vp.) käsitellessään hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi sosiaalihuoltolain ja ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi (HE 231/2021). Kyseisessä hallituksen esityksessä ehdotettiin uutta sääntelyä turva-auttamispalvelusta sekä kotikäyntien korvaamisesta etäyhteyksin tapahtuvalla yhteydenpidolla. Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan turva-auttamispalvelua ja etäyhteyksillä toteutettavaa kotihoitoa koskevan sääntelyn perustuslain vuoksi välttämättömät korjaukset ja täydennykset olisivat kuitenkin edellyttäneet varsin laajaa lainvalmistelua, minkä vuoksi sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdotti säännösten poistamista lakiehdotuksesta. Mainitussa mietinnössään sosiaali- ja terveysvaliokunta (StVM 12/2022 vp.) totesi, että se pitää tärkeänä, että lainsäädäntö esityksestä nyt poistettavaksi ehdotettujen säännösten suhteen saatetaan mahdollisimman pian perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävällä tavalla vastaamaan käytännön tarpeita niin hoitoa ja huolenpitoa tarvitsevien asiakkaiden kuin palvelujen toteuttamisesta ja valvonnasta vastaavien toimijoiden kannalta. Sosiaali- ja terveysministeriössä on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön johdosta käynnistetty selvitystyö liittyen teknologian käyttöön sosiaali- ja terveydenhuollossa ja tähän liittyviä sääntelytarpeita on tarkoitus arvioida edellä todetulla tavalla myös potilaan ja asiakkaan itsemääräämisoikeutta koskevan säädösvalmistelun yhteydessä.

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Sosiaali- ja terveysministeriö esittää, että lakialoitteen LA 42/2019 vp. ehdotukset otetaan tarkasteluun ministeriössä mainitun itsemääräämisoikeutta koskevan säädösvalmistelun yhteydessä.

osastopäällikkö	Eveliina Pöyhönen
hallitusneuvos	Pirjo Kainulainen